

PRÁVA A POVINNOSTI HIV POZITIVNÍCH OSOB

JUDr. Jakub Tomšej, ČSAP

Povinnosti HIV pozitivních osob

2

- Zásada informovaného souhlasu vs. povinné testování některých skupin obyvatel:
 - Dárci krve, tkání, orgánů, spermatu
 - Těhotné ženy
 - Osoby s poruchou vědomí (nemohou dát souhlas)
 - Osoby obviněné z trestného činu
 - Nucená léčba

Sněmovní tisk 270: Povinné testování osob stanovených orgánem ochrany veřejného zdraví!

Povinnosti HIV pozitivních osob

3

- § 53 ZOVZ HIV pozitivním ukládá:
 - podrobit se léčení, lékařskému dohledu, potřebnému laboratornímu vyšetření a dalším antiepidemiologickým opatřením,
 - dodržovat poučení lékaře,
 - informovat lékaře před vyšetřením nebo léčebným výkonem o HIV statusu
 - sdělit své nosičství při přijetí do zařízení sociální péče
 - nevykonávat činnosti, při nichž by vzhledem ke svému nosičství ohrožovali zdraví jiných osob,
 - oznamovat praktickému lékaři, který je registruje, osobní údaje, údaje o zaměstnání a jejich změny.

Povinnosti HIV pozitivních osob

4

- Prokazatelné poučení
- „Informace pro osobu nakaženou virem lidského imunodeficitu“
- Sněmovní tisk 270: informační povinnost v „zařízení sociální péče“ vs. „sociálních služeb“ – jen zdánlivá maličkost!

Trestní odpovědnost HIV+

5

- Zásada subsidiarity trestní represe!
- Nakažlivá lidská nemoc vs. pohlavní nemoc
- Šíření nakažlivé lidské nemoci
- Šíření nakažlivé lidské nemoci z nedbalosti
- Těžké ublížení na zdraví
- Těžké ublížení na zdraví z nedbalosti

„Podle skutkových zjištění, jak jsou shora popsána, je patrné, že **obviněný celkem v deseti případech provozoval s celkem dvanácti poškozenými, jimž nesdělil, že sám je HIV pozitivní, opakovaně orální, z toho ve čtyřech případech též i anální pohlavní styk v roli aktivní nebo pasivní nebo i oběma způsoby, vždy bez použití preservativu.** Takto popsanému jednání odpovídá znak, že obviněný způsobil nebezpečí rozšíření nakažlivé choroby, jak správně posoudily oba soudy nižší instance, neboť obviněný, který svým sexuálním partnerům nesdělil, že sám trpí uvedenou nakažlivou chorobou a současně nedbal nezbytných hygienických zásad při pohlavním styku tím, že nepoužil preservativ, zvýšil nebezpečí jejího dalšího výskytu.“

Rozhodnutí NS ČR sp.zn. 8 Tdo 1172/2005

Stanovisko ČSAP k trestní odpovědnosti HIV+

7

- Důsledné dodržování zásady subsidiarity trestní represe
- Subjekt trestného činu: diagnostikovaný HIV pozitivní člověk s nenulovou virovou náloží
- Trestní jednání: nechráněný pohlavní styk, v krajním případě manipulace s krví
- Epidemiologický charakter: ohroženo nejméně 7 osob

Dva roky právní poradny pro HIV+

8

- Diskriminace v pracovněprávních vztazích
- Diskriminace při přístupu k zdravotní péči
- Posuzování zdravotní (ne)způsobilosti a povinná mlčenlivost lékaře
- Neoprávněné vyžadování informací o zdravotním stavu
- Zásahy do osobnostních práv
- Zaměstnávání příslušníků ozbrojených složek

„Desatero“ práv HIV+

1. Nikdo nemůže bezdůvodně znevýhodňovat jiného proto, že je HIV pozitivní.
2. Důvodem pro znevýhodnění HIV pozitivní osoby může být jen reálné riziko přenosu / poškození zdraví HIV pozitivní osoby (lékař na sále, zasahující policista...).
3. Každý zaměstnanec má právo na písemnou pracovní smlouvu, na spravedlivou odměnu, na respektování jeho soukromí a na ochranu před šikanou jinými zaměstnanci.
4. Povinností zaměstnavatele je vyjít HIV pozitivnímu zaměstnanci vstříc, pokud to potřebuje a pro zaměstnavatele to neznamena nepřiměřenou zátěž; odmítnutí takové pomoci je diskriminace.
5. Zaměstnanec může být propuštěn jen ze zákonných důvodů; důvodem pro propuštění není infekce HIV ani nepřítomnost v práci pro nemoc, nýbrž jen nezpůsobilost k práci potvrzená lékařem.

„Desatero“ práv HIV+

10

6. Zaměstnanec, kterému se stalo bezpráví, má velkou šanci uspět u soudu, ale nesmí si nechat utéct lhůty a musí si včas zajistit důkazy.
7. Zaměstnanec je povinen sdělit svůj HIV status závodnímu lékaři. Ani závodní lékař, ani zaměstnanec tuto informaci nepředávají zaměstnavateli a zaměstnanec může zaměstnavateli na přímý dotaz zalhat.
8. Nikdo (lékař, pojišťovna...) nemůže bezdůvodně odmítnout klienta, protože je HIV pozitivní. Lékař, který HIV pozitivní osobu neošetří, nese odpovědnost za poškození jejího zdraví (a to i trestněprávní).
9. Zprostředkovatelé zaměstnání musí k HIV pozitivním přistupovat stejně jako k jiným klientům; do jejich HIV statusu jim většinou nic není.
10. Vše, co zavání diskriminací / zásahem do práv HIV pozitivní osoby je třeba konzultovat s právníkem, a to pokud možno okamžitě.

Děkuji za pozornost!

11

JUDr. Jakub Tomšej
Česká společnost AIDS pomoc z.s.
E: pravnik@aims-pomoc.cz